

**A Kúria
végzése**

Az ügy száma: Knk.IV.37.940/2018/2.

A tanács tagjai: Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola előadó bíró,

Dr. Horváth Tamás bíró

A kérelmező: Felperes1

Cím2.)

A kérelmező képviselője: Dr. Mittákné dr. Horváth Georgina Janka egyéni ügyvéd

(Cím3

Az ügy tárgya: népszavazási ügyben hozott határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kérelmező

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Nemzeti Választási Bizottság 1008/2018. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 1008/2018. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

E végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) Felperes1 (a továbbiakban: kérelmező) által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés ügyében az 1008/2018. számú határozatával döntött. Az NVB az

„Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarországon 2019. szeptember 1-jétől kezdve a kötelező és választható tanítási órák száma egy tanítási napon nem haladhatja meg az öt tanítási órát az általános iskolák felső tagozatán?”

kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ív hitelesítését jelzett számú határozatával megtagadta.

[2] Az NVB hitelesítési eljárásában elsősorban a népszavazási kezdeményezésről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 9. § (1) bekezdésében foglalt kérdés-egyértelműségi követelmény teljesülését vizsgálta.

[3] Az NVB indokolásában kifejtette, hogy a kérdésben szereplő tárgykörök szabályozása a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényen (a továbbiakban: Nktv.) alapszik, és a vonatkozó, releváns törvényi rendelkezések áttekintésével megállapította, hogy bár a népszavazási kérdés leegyszerűsítő megközelítést alkalmaz, az egyes korcsoportok és a felmerülő speciális oktatási-nevelési igények mellett a szükséges óraszámok meghatározásának folyamata összetett szakmai feladat.

[4] Az NVB döntésében hivatkozott a Kúria, jelen eljárással hasonló tárgyú, Knk.VII.37.647/2018/2. számú végzésére, amelyet jelen népszavazási kérdés vizsgálata során irányadónak tekintett.

[5] Az NVB szerint a kérdés alapján a kérelmező szándéka arra irányul, hogy a kötelező és választható tanítási órák száma egy tanítási napon öt órában kerüljön meghatározásra, a kérdés megfogalmazásából azonban nem derül ki, hogy a napi öt tanítási óra milyen rendszer szerint, mely kötelező és mely választható órákból épüljön fel, azokba a testnevelési órák hogyan illeszkedjenek vagy teljesen elhagyásra kerüljenek-e. Az NVB érvelése szerint a választópolgár arról sem kap semmilyen útmutatást, hogy a népszavazás eredményeként mi lesz a differenciált fejlesztést célzó foglalkozások további sorsa, ha azok a meghatározott időkeretben nem biztosíthatóak.

[6] Az NVB kifejtette, hogy bár a kérdés nyelvtanilag, logikailag megválaszolható egyetlen igennel vagy nemmel, valójában a népszavazási kérdéssel érintett törvényi rendelkezésnek a kérdés szerinti megváltoztatása olyan jogkérdésben és fogalmi rendszerben való jártasságot igényel, amellyel csak a közvetlen érintettek vagy e szakterületen mélyebb ismeretekkel bíró szakemberek rendelkeznek. Az NVB indokolása alapján jelen esetben egy konkrét jogszabály (Nktv.) tételes ismerete és a mögöttes szakmai koncepció átlátása szükséges a kérdés értelmének felfogásához.

[7] Mindezek alapján az NVB szerint a kérdés nem felel meg a választópolgári egyértelműség követelményének.

[8] Az NVB szerint továbbá, mivel a népszavazási kérdés rendkívül általános jellegű, az a jogalkotói egyértelműségnek sem felel meg, nem ad ugyanis iránymutatást arra vonatkozóan sem, hogyan kellene a jogalkotónak a tehetséggondozásra, a speciális igényű tanulóakra vagy a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására jelenleg rendelkezésre álló többlet tanórai időkeretet biztosítani, vagy egyébként a megadott új óraszámokon belül a kötelező és választható foglalkozások alkalmazandó arányát meghatározni.

[9] Mindezekre tekintettel az NVB megállapította, hogy jelen országos népszavazásra feltenni kívánt kérdés nem felel meg az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglalt népszavazási egyértelműség követelményének, ezért annak hitelesítését az Nsztv. 11. §-ában foglalt jogkörében eljárva megtagadta.

A felülvizsgálati kérelem

[10] A kérelmező felülvizsgálati kérelmében – a kezdeményezés tárgyát érintő jogszabályok részletes bemutatását követően – az NVB határozatának megváltoztatását kérte annak érdekében, hogy a benyújtott kérdés hitelesítésre kerülhessen.

[11] A kérelmező az Alkotmánybíróság és a Kúria korábbi gyakorlatára hivatkozással úgy véli, az NVB tévesen, jogszabálysértő módon hivatkozott arra, hogy a kérdés – mivel annak eldöntéséhez esetleg szélesebb jogi ismeretek szükségesek – nem egyértelmű.

[12] Álláspontja szerint a népszavazási kérdés pontosan megjelöli, hogy eredményes népszavazás esetén az Országgyűlés milyen tartalmú döntés meghozatalára köteles. Úgy véli, a kérdésben tartott eredményes népszavazás esetén a tanórák törvényi szinten 5 órában történő maximalizálása egyértelműen megvalósítható. Az Országgyűlés feladata ennek törvénybe iktatása, és gondoskodni az ezzel ellentétes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről. A kérdés hitelesítése nem utasítható el pusztán amiatt, hogy nem terjed ki az érintett tárgykör minden részletére. A kérdés, illetve annak eredménye nem kívánja a részletszabályok megalkotásában, illetve az ezzel kapcsolatos mérlegelésben az Országgyűlést korlátozni.

[13] A kérelmező szerint a kérdéssel érintett jelenlegi szabályozás hiányosságai sértik a gyermekek Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében, valamint a XX. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogait, továbbá az Nktv. 46. § (3) bekezdés b), f) és g) pontjában foglalt jogait.

[14] A kérelmező arra is utalt, hogy a népszavazási kérdésből következő maximális tanóraszám esetén is biztosítható az NVB által kifogásolt, a tehetséggondozásra, speciális igényű tanulókra, hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására rendelkezésre álló megfelelő időkeret ún. egyéb foglalkozások keretében.

[15] A kérelmező álláspontja szerint nincs szükség átfogó oktatási, szakpolitikai tudásra ahhoz, hogy a választópolgárok jelen kérdéstről dönteni tudjanak, a kérdés megválaszolásához ugyanis – álláspontja szerint – megfelelő élettapasztalat elegendő a vonatkozásban, hogy egy felső tagozatos tanuló milyen mértékben terhelhető.

[16] A kérelmező szerint az Alaptörvény XVI. cikkében foglalt szülői jogok alapján a népszavazási kérdésből adódó döntés sem vonható el a szülőktől; ezt a vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlat [39/2007. (VI. 20.) AB határozat] is alátámasztja.

[17] A kérelmező továbbá az NVB korábbi gyakorlatából olyan hitelesített népszavazási kérdéseket mutatott be, amelyek álláspontja szerint jelen kérdéshez képest sokkal inkább szakmai ismereteket igénylőek voltak. Ezen kívül arra is kitért, hogy a választópolgárok amennyiben kellő szakismerettel nem rendelkeznek egy adott népszavazási kérdést illetően,

akkor saját belátásuk szerint sem az aláírásukkal, sem a népszavazáson való részvételükkel nem támogatják azt.

A Kúria döntése és jogi indokai

[18] A Kúria megállapítja, hogy a felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.

[19] A Kúria rögzíti, hogy eljárásának tárgya a hitelesíteni kért kérdés alkotmányosságának és törvényességének vizsgálata. Nem tartozik a Kúria hatáskörébe a kérdés célszerűségi, avagy okszerűségi minősítése. A Kúria továbbá arra sem rendelkezik hatáskörrel, hogy a jogszabályokat alkotmányossági szempontból értékelje.

[20] A népszavazáshoz való jog megfelelő érvényesülése megköveteli, hogy a választópolgárok egyértelműen és világosan nyilváníthassanak véleményt a népszavazási kezdeményezés tárgyát alkotó kérdéstről. Ezért a népszavazáshoz való jog garanciája a felteendő kérdés egyértelműsége. Az Nsztv. 9. § (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni (választói egyértelműség), továbbá a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles (jogalkotói egyértelműség).

[21] A Kúria korábbi gyakorlata (Kvk.37.300/2012/2., Knk.IV.37.458/2015/3., Knk.IV.37.356/2015/2., Knk.IV.37.132/2016/4., Knk.VII.37.997/2016/4., Knk.VII.37.336/2017/3.) szerint a népszavazási kérdéssel szemben követelmény, hogy az világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen, feleljen meg a magyar nyelv nyelvtani szabályainak, a választópolgárok jól értsék, lássák át a kérdés lényegét, jelentőségét, hogy tudatosan és átgondoltan tudják leadott szavazataikkal a jogaikat gyakorolni.

[22] A Kúria megállapítja, hogy az NVB a kérdés egyértelműségének követelményével kapcsolatban összességében helytálló következtetésekre jutott.

[23] A Kúria a Knk.VII.37.647/2018/2. számú, a jelen eljárásban hitelesíteni kért kérdéshez hasonló – bár megfogalmazásában kétség kívül bonyolultabb – népszavazási kérdés tekintetében kifejtettek figyelembe vételével jelen ügyben is úgy ítéli meg, hogy a kérdés olyan oktatási szakpolitikai kérdést érint, amelynek megértéséhez a választópolgároknak nemcsak szövegértési képességre, de átfogó oktatási szemléletre, tudásra lenne szükségük. A kérdés alapján ugyanis nemcsak arról kellene dönteni, hogy legyen-e

maximalizálva a heti tanórák száma az általános iskolák felső tagozatán, hanem arról is, hogy pontosan milyen mértékben. Megfelelő szakismeret hiányában azonban a választópolgárok nem képesek átlátni döntésük következményeit. Az Alkotmánybíróság a 26/2007. (IV. 25.) AB határozatában kifejtette, hogy az egyértelműség részének tekintendő az is, hogy a népszavazási kérdésben foglalt döntési kötelezettség ne legyen következményeiben kiszámíthatatlan.

[24] A Kúria több eseti döntésében (Knk.IV.37.391/2017/3., Knk.VII.37.411/2017/3.) is rámutatott arra, hogy sérti a kérdéseggyértelműség követelményét, ha a választópolgárnak a feltett kérdés alapján nincs módjában átlátni a döntése érdemi következményeit, mert annak nem ismerheti lényegi összefüggéseit, ugyanis ahhoz olyan speciális szakmai, információbeli ismeretek kellenének, ami nem várható el.

[25] A Kúria megjegyzi továbbá, hogy – ahogy arra egyébként a felülvizsgálati kérelem is hivatkozott – a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése határozza meg a napi kötelező és választható tanórák maximumát. A Kúria a Knk.37.807/2012/2. számú és Knk.VII.37.647/2018/2. számú döntéseiben kifejtettek alapján jelen kérdés esetében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 8. cikk (2) bekezdésének értelmezésekor a népszavazás Alaptörvényben meghatározott funkciójával lenne ellentétes, ha nemcsak a képviseleti hatalomgyakorlás vonatkozásában, hanem a végrehajtó hatalom vonatkozásában is érvényesülne annak komplementer, kiegészítő jellege. Mivel a kötelező és választható tanítási órák száma rendeleti szinten került szabályozásra, így az erről való döntés nem az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozik.

[26] Mindezek alapján a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a népszavazásra szánt kérdés nem felel meg az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglalt kérdés egyértelműségi követelménynek.

[27] A Kúria a fentiekben rögzített okokból megállapította, hogy a hitelesítés megtagadása az NVB részéről az Nsztv. 11. §-ára tekintettel jogszerű volt, amelynél fogva az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az NVB határozatának helybenhagyásáról.

[28] A Kúria az alaptalan felülvizsgálati kérelmet előterjesztő kérelmezőt kötelezte az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 45/A. § (5) bekezdése szerinti illeték megfizetésére.

[29] A Kúria e végzéséről az Nsztv. 30. § (4) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben nyolc napon belül közleményt tesz közzé.

[30] A Kúria végzése elleni további jogorvoslatot az Nsztv. 30. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2018. október 9. napján

**Dr. Balogh Zsolt s. k. a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola s. k. előadó bíró, Dr. Horváth
Tamás s. k. bíró**

A kiadmány hitelül:
tisztviselő